

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkninger om formål og bestemmelser:

Denne fredning indeholder ingen udtrykkelig formålsbestemmelse. Formålet må derfor udledes ud fra en fortolkning af fredningsafgørelsen. I dokumentet er de generelle bestemmelser fremhævet. Den fremhævede tekst er vejledende og er fremhævet som hjælp til læseren. Fredningens generelle bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Miljø- og Fødevareklagenævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

FREDNINGSNÆVNET >

Matr. nr. 1a og 1b Dalby by og sogn.

REG. NR. 1969 J

Stempel-og gebyrfri i h. t. § 33

i l. nr. 140 af 7. maj 1937.

Anmelder:

Fredningsnævnet for
Vejle amt.

Fredningsdeklaration.

Underkrevne proprietær Erik Juhl, "Dalbygaard" indgår herved på for at bidrage til at ~~xxxx~~ værne om Dalby kirkes frie beliggenhed, at nedennævnte areal af den mig tilhørende ejendom matr. nr. 1a og 1b Dalby by og sogn fredes som nedenfor anført.

Aralet beskriveres således:

En bræmme på 200 m fra og parallel med kirkegårdens nordlige og vestlige dige, således som dette nu er beliggende, og en bræmme på 40 m fra og langs kirkegårdens nuværende østlige dige.

Fredningen har følgende omfang:

Arealerne må ikke bebygges. Der må ikke anbringes transformatorstationer, telefon-eller telegrafmaster, skure, udsalgéboder, vogne til beboelse eller lignende skønhedsforstyrrende genstande.

For fredningen ydes intet vederlag.

Denne fredningsdeklaration må lyses på min ejendom matr. nr. 1a og 1b Dalby og de matr. nre., i forbindelse med hvilke den er noteret som samlet ejendom.

Påtaleretten tilkommer fredningsnævnet for Vejle amt og menighedsrådet for Dalby sogn hver for sig.

Dalbygaard, den 20. nov. 1952.

E. Juhl.

Til vitterlighed: S. Jørgensen. Sv. Aage Olsen.

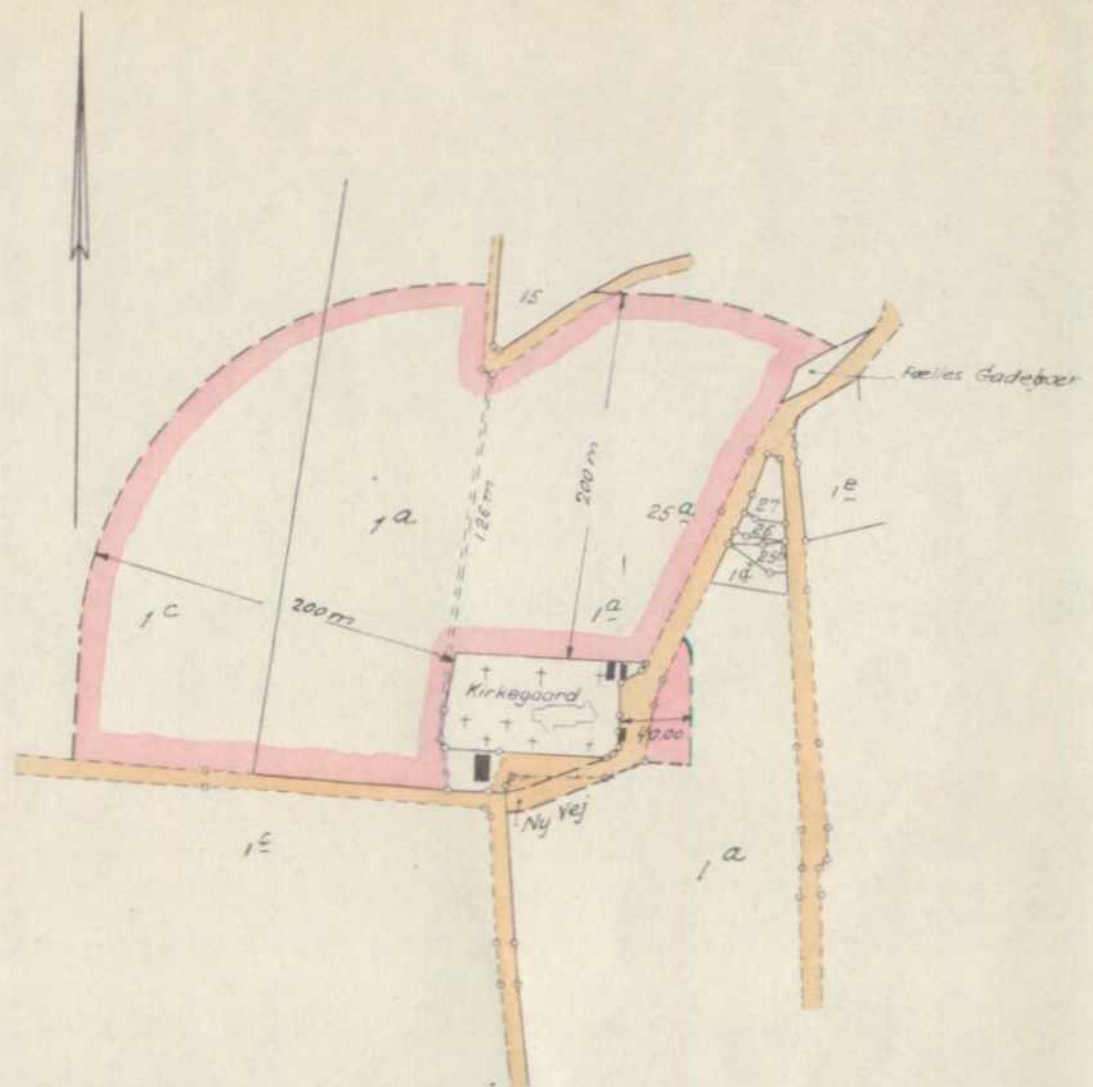
Godkendes i henhold til § 11 i l. nr. 140 af 7. maj 1937.

Fredningsnævnet for Vejle amt, d. 27. dec. 1952.

P. n. v.
C. Rudbeck.

KMT/34.

KORT >

Terræn af
Dalby by,

Dalby sogn,
Nørre-Tyrstrup herred,
Vejle amt.

1:4000

Udfærdiget i anledning af fredning af
kirkegaardens omgivelser.

af Dalby by
alding d. 29. juli 1954.
attesteres hermed.
Næst
Informant.

Justitsministeriets genpartskalkulation. T.

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

Fredningsnævnet
for
Vejle amts sydlige fredningskreds
Sekretariatet
Domhuset, 6000 Kolding.
Telefon: 75522800 (lokal 5010)

/MW
Kolding, d. 04.07.1991
FVAS. nr. 152/1990

Haderslev Stiftsøvrighed,
Ribe Landevej 37,
6100 Haderslev.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

- 8 JULI 1991

Deres j.nr. 5131/1005-1.MW/IJ

Overfor fredningsnævnet er der anmodet om en udtalelse vedrørende et skitseforslag til ændring af Dalby kirkes omgivelser, herunder opførelse af velfærdshus, redskabsrum og materialegård, i alt ca. 110 m² samt ændring af parkeringsplads.

Det fremgår af sagen, at kirkeomgivelsen er omfattet af fredning, tinglyst den 20. januar 1953, med det formål at værne om kirkens frie beliggenhed. De ansøgte ændringer ligger inden for det fredede område.

Der er meddelt zonetilladelse.

I medfør af naturfredningslovens § 34 meddeler nævnet herved tilladelse til opførelse af det ansøgte byggeri samt en ændring og udvidelse af parkeringspladsen syd og øst for kirken.

Tegninger og beskrivelse bedes fremsendt til nævnets godkendelse.

Efter naturfredningslovens § 64 a bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af Miljøministeriet, Vejle Amtsråd, Danmarks Naturfredningsforening samt kommunen.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt, og tilladelsen kan derfor ikke udnyttes før ankefristens udløb.

Miljøministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN

Akt. nr.

1213/8-0006

Bk. ✓

11

ad

105
JH

Opmærksomheden henledes på, at der eventuelt tillige kræves tilladelse fra andre myndigheder til udførelse af projektet.

Børge Andersen

KOPI er sendt til:

- 1) Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm (3 expl.)
- 2) Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 Kbh. K.
- 3) Vejle amts landskabskontor j.nr. 8-70-53-1-621-21-90.

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMT
RETTE I HORSENS
8700 HORSENS
TLF. (75) 621300 (KUN FORMIDDAG)

REG. NR. 7969.10

HORSSENS, DEN 14. juni 1994

FA. NR. 30/1994

Vejle Amt,
Teknik og Miljø
Damhaven 12,
7100 Vejle.

Nævnets afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan efter lovens § 78 påklages til Naturklagenævnet af den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse og forskellige myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Klagen indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender den til Naturklagenævnet. En tilladelse kan ikke udnyttes, før udløbet af klagefristen. Nævnets tilladelse fritager ikke for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder. Forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt. Ifølge naturbeskyttelseslovens § 66 stk. 2 bortfalder en tilladelse efter § 50 stk. 1 hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Vedr. ansøgning om tilladelse til at opføre tilbygning til garage og beboelse inden for Kirkeomgivelsesfredning ved Dalby Kirke - matr. nr. 1 q Dalby by, Dalby.

Den 10. maj 1994 har De tilskrevet Fredningsnævnet således:

".....

Fra Kolding Kommune har amtet modtaget vedlagte sag om opførelse af tilbygning til henholdsvis garage (15 m²) og enfamiliehus (20 m²) på ejendommen matr. nr. 1 q Dalby by, Dalby.

Da ejendommen er delvist omfattet af fredningsdeklaration omkring Dalby Kirke, oversendes sagen til Fredningsnævnets behandling som rette myndighed.

Der er tale om en mindre overskridelse af fredningsgrænsen i udkanten af denne. Byggeriets udformning og placering i tilknytning til den eksisterende beboelse og garage på stedet ses ikke at forringe udsigten til eller fra kirken i nævneværdig grad, og man skal ikke herfra udtale sig imod det ansøgte
.....".

Den nævnte deklaration er dateret den 20. november 1992 og påtale retten tilkommer Fredningsnævnet for Vejle Amt og Menighedsrådet for Dalby sogn hver for sig. Menighedsrådet har i skrivelse af 7. juni 1994 meddelt, at man ikke har indvendinger.

AD 1211/10-0001

Fredningsnævnet meddeler herved for sit vedkommende fornøden dispensation til det ansøgte.

J. Bruun

Kopi til: Kolding Kommune

Kolding Kommunes Vurderingsråd

Danmarkd Naturfredningsforening

Skov- og Naturstyrelsen

Dalby Menighedsråd v/Hilmar Bjarnhoff

Leif Mortensen

FREDNINGSNÆVNET

FOR ROSKILDE AMT
Dommerkontoret i Køge
Jernbanegade 7, 4600 Køge

Telefon 56 65 10 68

Fax 56 65 64 96

FS 51/2003

Den 4. maj 2004

SCANNET

Menighedsrådsformand
Bjørn Bendorff
Dalbyvej 49
4140 Borup

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

- 5 MAJ 2004

GENPART
til orientering

Ejendom: Matr. nr. 6 b Nr. Dalby by, Nr. Dalby
beliggende ved Nr. Dalby Kirke.

Skovbo kommunes j.nr.: 05.02.02A00 -

sags nr. 98/00271

Roskilde Amt, Teknisk forvaltnings

j.nr.: 8-70-51-8-267-6-03 - 22.1/180803

I skrivelse af 4. august 2003 har De oplyst, at me-
nighedsrådet har placeret/opbevaret det affald, der
følger af kirkegårdens vedligeholdelse, i en lille
"lund", der ligger ca. 50-75 meter syd for kirke-
gårdsområdet og indhegnet affalds/kompostbunken med
et ca. 1,5 meter højt træhegn.

Da arealet er omfattet af en den 12. juni 1952
ting-lyst deklaration, der har til formål at sikre
ind-synet til og udsigten fra kirken, har De
anmodet fredningsnævnet om at tilkendegive,
hvorvidt place-ringen måtte være i strid med
fredningen.

Ifølge fredningen må der ikke opføres bygninger af
nogensomhelst art, herunder skure, boder, transfor-
matorstationer, master eller lignende på arealet.

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 2001 - 12113-0001

Akt. nr. 76 Bil.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at pladsen, der ifølge det oplyste ligger lidt lavere end kirkegården, ikke generer indsynet til kirken, og nævnet har derfor ingen indvendinger imod, at den indhegnede affaldsplads bibeholdes.

Fredningsnævnets afgørelse er enstemmig.

Følgende fremgår af naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 3, sammenholdt med §§ 86 og 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen. Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen, (det vil sige den, der har søgt om dispensation), offentlige myndigheder, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger og lignende, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En evt. klage skal indgives skriftligt til fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videre-sendelse til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

Med venlig hilsen

A. Ljungström

Kopi til:

Roskilde Amt, Teknisk forvaltning, Køgevej 80, 4000
Roskilde.

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100
København Ø.

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53,
2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20,
2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforening, Lokalkomité i
Skovbo v/Per Lotzfeldt, Regnemarks Bakke 20, 4140
Borup.

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140,
1620 København V.

Peder Kjærsgaard, Poplens Kvarter 4, Østed, 4000
Roskilde.

Ole Jørgensen, Valorevej 65, 4130 Viby Sj.

Skovbo kommune, Teknisk Forvaltning, Møllevej 2,
4140 Borup.

Dalby Menighedsråd
v/ formand Elly Petersen
Bakkegårdsvej 24
6000 Kolding

FOTOKOPI
FREDNINGSNÆVNET

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 76 31 96 00
Fax 76 31 96 41

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

CVR nr. 21-65-95-09

7 JAN 2006

SCANNET

Nævnets j.nr. FVA 43/2005

Fredning omkring Dalby Kirke

2. januar 2006

Ansøgning om udvidelse af parkeringsareal ved Dalby Kirke

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved Dalby Menighedsråds brev af 10. november 2005. Fredningsnævnet har forelagt sagen for Vejle Amt, der har svaret ved brev af 16. december 2005, hvori det hedder:

"Den 15. november 2005 har Fredningsnævnet bedt om en udtalelse vedrørende udvidelse af parkeringsareal ved Dalby Kirke, matr.nr. 1 p, Dalby By, Dalby.

Der er tale om etablering af ca. 50 nye parkeringspladser ca. 30 m ud fra norddiget samt 8 m ud fra vestdiget. Kirkegården ligger ca. ½ m over det areal, som parkeringspladsen ønskes etableret på. Arealet til parkeringspladsen er desuden skrånende fra diget og mod nord og falder op mod ½ m på 30 m. Parkeringsarealet vil ikke bevæge sig længere mod vest end diget her, ligesom arealet er trukket ca. 3 m væk fra norddiget for ikke at sløre det smukke dige, som markerer den egentlige afslutning på kirkegården.

Ejendommen matr.nr. 1 p er omfattet af en fredningsdeklaration fra 20. november 1952. Fredningsnævnet og Menighedsrådet for Dalby Kirke er påtaleberettiget.

Ifølge fredningsdeklarationen må det pågældende areal ikke bebygges. Der må ikke anbringes transformatorstationer, telefon- eller telegrafmaster, skure, udsalgsboder, vogne til beboelse eller lignende skønhedsforstyrrende genstande.

Da det ansøgte parkeringsareal ikke vurderes at virke skæmmende i forhold til kirken, skal Amtet på det foreliggende grundlag ikke udtale sig imod det ansøgte."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Fredningsnævnets afgørelse:

Under henvisning til det af Vejle amt anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål.

201-1211/10-0001
48

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at de indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandling af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

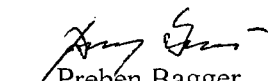
Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

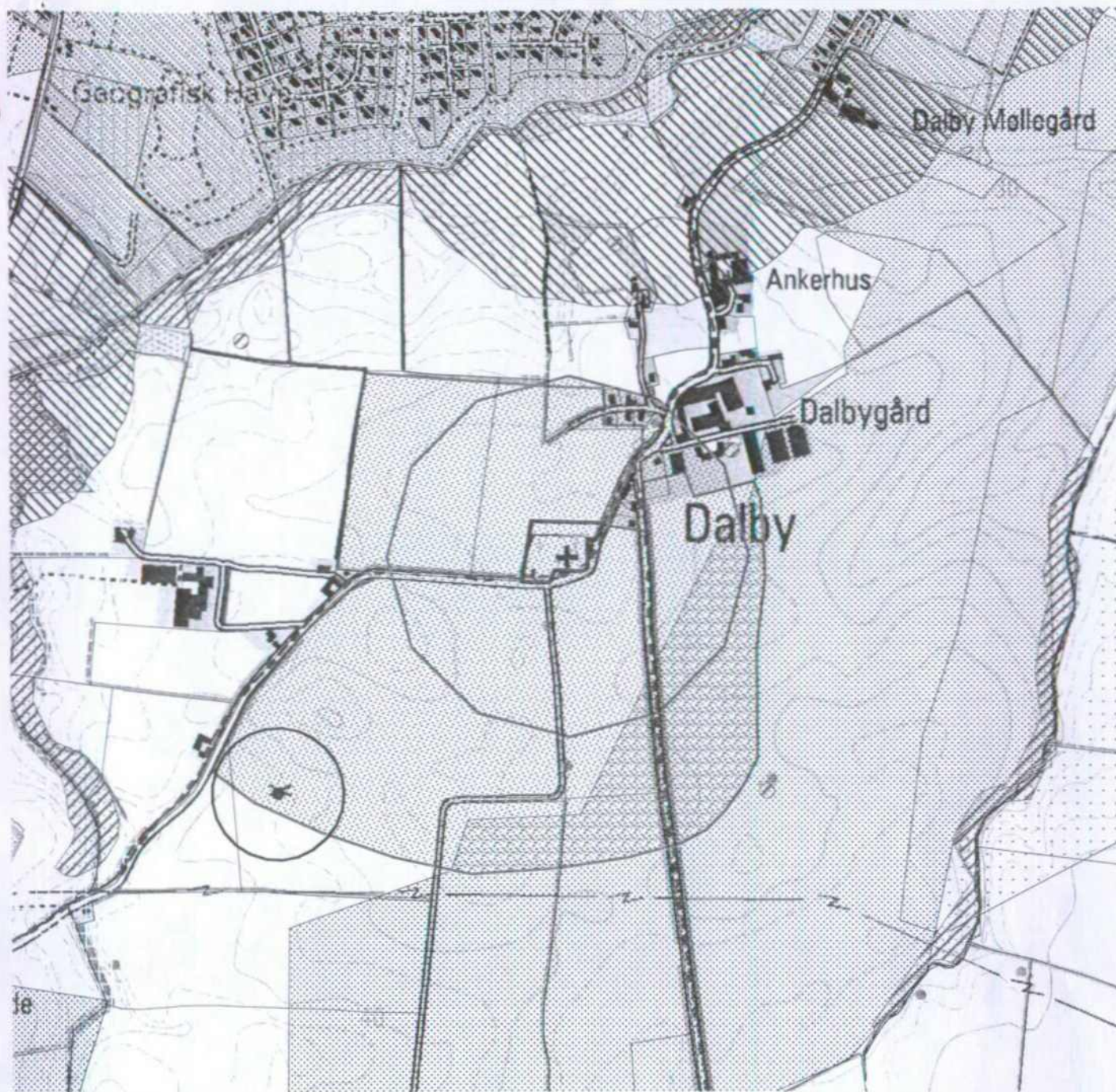
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Plangruppen, Damhaven 12, 7100 Vejle (j.nr. 8.70.51.8-136), til Kolding Kommune, Teknisk Forvaltning, Nytorv 11, 6000 Kolding, til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Boj Bro, Kikkenborgvej 54 A, 6000 Kolding, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet v/ amtsformand Peder Rasmussen, Calvinsvej 53, 7000 Fredericia, til Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
nævnensformand

Mål 1:10.000
©Kort- & Matrikelstyrelsen

	Naturområde, særlig værdifuldt		Zoneforhold
	Naturområde		Industriområde m. særlige beliggenhedskrav
	Småbiotopområde		Byområde
	Ny natur		Kulturhistorisk beskyttelsesområde
	Økologisk forbindelseslinie		Beskyttelseslinie
	Internationalt beskyttelsesområde		Rekreativ stierute
	Værdifuldt landskab		Vejkorridor
	Råstofgraveområde		Jernbanekorridor
	Skovbyggelinie		Elledningskorridor
	§3 område		gasledningskorridor
	Kirkens omgivelser, højdebyggelinie		Transportkorridor
	Fredning		Støjkonsekvensområde
	Fortidsminde (gravhøj)		Regionalt erhvervs- og centerområde

- 7 JUNI 2007

SCANNET

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL
Domhusgade 24, 6000 Kolding
76 31 96 38

Dispensation til etablering af en sø på ejendommen Dalbyvej 86, Kolding.

Kolding Kommune, Teknisk Forvaltning, har i et brev af 15. marts 2007 forelagt fredningsnævnet en ansøgning om dispensation fra kirkeomgivelsesfredningen - Exnerfredningen - som er tinglyst den 20. januar 1953 på arealerne omkring Dalby Kirke til at anlægge en 1.500 m² stor sø på ejendommen matr. nr. 1 t Dalby by, Dalby, der tilhører kommunen. Søen må ikke etableres, medmindre fredningsnævnet meddeler dispensation hertil i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Fredningsnævnets formand har behandlet sagen i medfør af forretningsordenens § 10, stk. 5, og har besluttet at imødekomme ansøgningen på de vilkår, der fremgår af afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Den 20. november 1952 underskrev proprietær Erik Juhl, "Dalbygård", Dalby, en deklaration om fredning af sine ejendomme matr. nr. 1 a og 1 u Dalby by og sogn "for at bidrage til at værne om Dalby kirkes frie beliggenhed".

Det areal, fredningsdeklarationen vedrører, udgør

" En bræmme på 200 m fra og parallel med kirkegårdens nordlige og vestlige dige, således som dette nu er beliggende, og en bræmme på 40 meter fra og langs kirkegårdens nuværende østlige dige.

Fredningen har følgende omfang:

Arealerne må ikke bebygges. Der må ikke anbringes transformatorstationer, telefon - eller telegrafmaster, skure, udsalgsboder, vogne til beboelse eller lignende skønhedsforstyrrende genstande.

....

Påtaleretten tilkommer fredningsnævnet for Vejle amt og menighedsrådet".

Kolding Kommune, Teknisk Forvaltning, har i forbindelse med behandlingen af sagen indhentet udtalelser fra Dalby Menighedsråd og Haderslev stift.

SNS-121-00318

7

Brevet af 15. marts 2007 fra Teknisk Forvaltning til fredningsnævnet, var vedlagt udtalelser fra formanden for Dalby Menighedsråd, Elly Petersen, Kolding, kirkegårdskonsulent Preben Skaarup, Århus, og Haderslev Stift.

I udtalelsen fra Dalby Menighedsråd, der er dateret den 16. januar 2007 og stilet til Haderslev Stift, har menighedsrådet oplyst, at rådet ikke har indvendinger mod, at der etableres en sø på ejendommen Dalbyvej 86.

Kirkegårdskonsulent Preben Skaarup har i sin udtalelse, der er dateret den 30. januar 2007 og ligeledes stilet til Haderslev Stift, anført:

" Der søges om tilladelse til anlæg af en sø på ca. 1.500 m² på et areal nord for Dalby kirke inden for et område, der er vist som særligt kirkeområde i Vejle Amts registrering af kirkeomgivelser.

Idet jeg går ud fra, at der alene er ønske om at etablere et vandhul/sø på arealet vil der ikke ske nogen begrænsning i indsigten til Dalby Kirke, som ligger frit og markant i landskabet.

Ud fra denne forudsætning mener jeg ikke, at der bør være noget i vejen for at imødekomme det ansøgte.

Der er dog grund til at undersøge, om der ligger en Exner-fredning eller anden fredning på arealet. Skraveringen på kortet over kirkens omgivelser kunne tyde på det."

Haderslev Stift tilbagesendte med brev af 5. februar 2007 sagen til Kolding Kommune, Teknisk Forvaltning. Stiftet har blandt andet anført i brevet, at stiftet ingen bemærkninger har til ansøgningen under forudsætning af, at der alene etableres et vandhul eller en sø.

Det fremgår af fredningskortet, at ejendommen matr. nr. 1 i Dalby by og sogn er udstykket fra ejendommen matr. nr. 1 a smst.

Det fremgår af det kortmateriale, der er forelagt fredningsnævnet, at søen skal etableres på arealet nord for kirkediget og i en afstand af ca. 150 m fra diget.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det var formålet med fredningen af Dalby kirkes omgivelser at værne om kirkens frie beliggenhed. For at sikre dette formål bestemte proprietær Erik Juhl derfor, at de arealer, som er omfattet af fredningsdeklarationen, ikke må bebygges, ligesom der ikke må anbringes skønhedsforstyrrende genstande så som transformatorstationer, telefon - eller telegrafmaster, skure, udsalgsboder, beboelsesvogne eller lignende på de fredede arealer.

Da søen efter etableringen ikke vil forringe indsigten til Dalby kirke og indtrykket af kirkens frie og markante beliggenhed, finder fredningsnævnet, at det ikke vil stride mod formålet med fredningen af Dalby kirkes omgivelser at meddele Kolding Kommune dispensation i medfør af

naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at etablere en 1.500 m² stor sø på ejendommen matr. nr. 1 t Dalby by, Dalby, på vilkår,

at søen etableres på det sted, der fremgår af det kort, som er vedhæftet denne dispensation,

at opgravet materiale fra søen anbringes uden for det fredede område,

og

at der ikke i søen eller i søens omgivelser anbringes skønhedsforstyrrende genstande.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, af Kolding kommune, Skov - og Naturstyrelsen, Hader-slev Stift, Dalby Menighedsråd, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

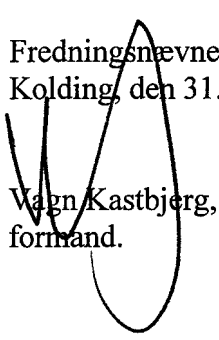
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgeren rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del.
Kolding, den 31. maj, 2007.

Vagn Kastbjerg,
formand.

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL
Kolding Åpark 11, 6000 Kolding
Telefon 99686800, mail: biran@domstol.dk

Fredningsnævnets sagsnummer: FN-SJN-48-2016: Ansøgning fra Dalby sogns menighedsråd om dispensation til at opføre et sognehus på arealet nordvest for Dalby Kirke.

Fredningsregisteret: Reg. nr. 01969.10 - Dalby Kirke.

Fredningsnævnet har den 8. juli 2016 modtaget en ansøgning fra Dalby sogns menighedsråd om dispensation til at opføre en sognegård på den del af ejendommen matr. nr. 1 p Dalby by, Dalby, der ligger nordvest for Dalby kirke.

Projektet er beskrevet i ansøgningen og bilagene, som fredningsnævnet har modtaget.

Ejendommen matr. nr. 1 p Dalby by, Dalby, er fredet ved en deklaration, som ejendommens daværende ejer, proprietær Erik Juhl, "Dalbygård", Dalby, underskrev den 20. november 1952 med det formål "at bidrage til at værne om Dalby Kirkes frie beliggenhed".

Det areal, fredningsdeklarationen vedrører, udgør

"En bræmme på 200 m fra og parallel med kirkegårdens nordlige og vestlige dige, således som dette nu er beliggende, og en bræmme på 40 meter fra og langs kirkegårdens nuværende østlige dige.

Fredningen har følgende omfang:

Arealerne må ikke bebygges. Der må ikke anbringes transformatorstationer, telefon- eller telegrafmaster, skure, udsalgsboder, vogne til beboelse eller lignende skønheds-forstyrrende genstande.

..."

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til projektets gennemførelse.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnets afgørelse:

Denne afgørelse er truffet af fredningsnævnets formand i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Dalby Menighedsråd dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til byggeriets gennemførelse.

Vilkår for dispensationen:

Dalby Menighedsråd skal overholde disse vilkår for dispensationen:

1. Sognehuset skal gennemføres i overensstemmelse med de visualiseringer, der er vedhæftet denne afgørelse.
2. Overskydende jord fra byggefeltet skal deponeres uden for det fredede område.
3. Glaspartierne i sognehuset skal udføres i ikke-reflekterende glas.
4. Menighedsrådet skal, inden anlægsarbejdet påbegyndes, kontakte Museum Sønderjylland for at indgå aftale om arkæologiske arbejder i forbindelse med projektet.

Hvis disse vilkår ikke overholdes, falder dispensationen bort.

Sagens baggrund:

Dalby Menighedsråd har den 8. juli 2016 ansøgt fredningsnævnet om dispensation til at opføre et sognehus på arealet vest for parkeringsplads nord for Dalby kirke.

Dalby Menighedsråd oplyser i ansøgningen, at menighedsrådet gennem de senere år har oplevet, at de eksisterende kirkelige faciliteter, der ligger i tilknytning til Dalby Præstegård, ikke opfylder behovene i et sogn under stærk udvikling, og at presset vil øges i de kommende år på grund af et stigende befolkningstal, samt at de nuværende faciliteter i præstegården frembyder logistiske/trafikale problemer i forbindelse med afvikling af arrangementer på grund af afstanden på 3 km mellem kirken og præstegården.

Menighedsrådet ønsker derfor at opføre et sognehus i forbindelse med kirken for at opnå og bevare:

- En fysisk og visuel relation mellem kirken og sognehuset.
- Uændret indsigts til kirken fra alle veje og boliger ved kirken.
- Minimal ændring af udsynet fra kirken.
- Hensigtsmæssig tilknytning til eksisterende parkeringsarealer.
- Gedigen sammenhæng for hele kirkens område, der også inkluderer en påtænkt skovkirkegård umiddelbart vest for kirkegården (syd for det projekterede sognehus).

Sognehuset:

Menighedsrådet har bedt Tegnestuen Mejeriet om at tegne sognehuset.

Det fremgår af Tegnestuen Mejeriets projektbeskrivelse blandt andet, at sognehuset skal placeres for enden af den eksisterende parkeringsplads nord for kirken, men med respekt for, at kirken eksponeres mest muligt.

Det fremgår af tegningerne til sognehuset, at huset er projekteret med 2 fløje omkring en samlende foyer. Fløjene er bredest ud mod parkeringspladsen og smallere mod vest.

I forbindelse med hovedindgangen til sognehuset etableres et overdækket areal.

Den sydlige fløj skal indrettes med 2 sale og den nordlige fløj med kontorer, garderobe, toiletter og køkken.

Det fremgår af projektbeskrivelsen, at det er muligt at udvide sognehuset mod vest ved at forlænge de 2 fløje, hvis der opstår behov herfor.

Vest for sognehuset skal der anlægges en terrasse.

Det fremgår af projektbeskrivelsen endvidere, at sognehuset skal opføres i mørkerøde mursten tilpasset kirken, at taget skal udføres i forpatineret zink, og at belægningen på forpladsen mod øst skal udføres i samme teglsten som facaderne på sognehuset, så der opnås en visuel sammenhæng mellem udenomsarealerne og huset.

Det fremgår endelig af tegningerne, at det samlede bebyggede areal udgør 414 m².

Sognehusets placering:

Dalby Menighedsråd har sammen med ansøgningen sendt fredningsnævnet en historisk redegørelse om de diskussioner og overvejelser, der er gået forud for den ansøgte placering af sognegården.

Det fremgår af redegørelsen blandt andet, at menighedsrådet har vurderet alternative muligheder for at placere sognehuset – også uden for fredningslinjerne omkring Dalby kirke - blandt andet på et areal øst for kirken, nord for parkeringspladsen nord for kirken, vest for kirkegården samt umiddelbart vest for parkeringspladsen nord for kirken.

Menighedsrådet vurderer efter at have gennemgået de forskellige muligheder for sognehusets placering, at den mest ideelle placering er på arealet vest for parkeringspladsen nord for kirken, fordi denne placering

”og anlægget som sådan kan harmonisere fint med planerne om skovkirkegård vest for den eksisterende kirkegård, så hele kirkens område kommer til at ligge som en helhed...”

Udtalelser om sognehuset og dets placering:

Den kongelige bygningsinspektør, arkitekt Niels Vium, Aarhus, har i brev af 7. september 2015 udtalt blandt andet:

”...

Placeringen for enden af parkeringspladsen synes meget god. Det gælder også hvad angår bygningens form og materiale, som synes godt tilpasset kirkens arkitektur. Bygningens indretning med den viste fordeling af funktion og den viste fleksibilitet er på en gang enkel og sammensat.

Det anbefales, at det overvejes, at de skrå vinduer på øst og sydfacaden udføres med lige oversider, fordi det vil give bygningen et roligere udtryk.

Hermed anbefales det, at der gives alle nødvendige tilladelser til bygningens opførelse inkl. dispensation fra fredningen...”

Nationalmuseet har i brev af 16. september 2015 udtalt blandt andet:

”...

Nationalmuseet finder, at den nye placering er velvalgt og harmonisk i forhold til kirken. Vi kan således anbefale projektet til Stiftsovrighedens godkendelse.

Museet har tidligere afgivet konsulentudtalelse i sagen ... Vi gjorde i den forbindelse opmærksom på, at der vil kunne påtræffes fortidsminder og fund i forbindelse med anlægsarbejdet. Dalby Kirke har haft en forgænger fra middelalderen, så skønt den nuværende kirke stammer fra 1873, så har der været bebyggelse på stedet gennem mange århundreder.

Menighedsrådet må således i god tid inden anlægsarbejdets start kontakte Museum Sønderjylland i Haderslev med henblik på aftale om det arkæologiske arbejde...”

Kirkegårdskonsulenten, landskabsarkitekt Preben Skaarup, Aarhus, har i brev af 10. oktober 2015 udtalt blandt andet:

”...

Der er efter min vurdering tale om et fint og interessant hus med en god landskabelig placering i forhold til kirke og kirkegård.

Jeg kan anbefale at forslaget viderebearbejdes, men jeg har to spørgsmål som kunne ønskes besvaret før det endelige projekt udarbejdes.

Det første spørgsmål:

Er visualiseringen på forsiden af præsentationen retvisende?

Huset ser på visualiseringen ud til at holde god afstand til hjørnet af kirkegården. På situationsplanen fylder huset væsentligt mere og ligger helt træt ind mod hjørnet af kirkegården.

Det andet spørgsmål:

Vil hele huset blive smukkere, hvis østhjørnet af nordfløjen ikke løftes?

Det løftede hjørne over salene forekommer smukt og på alle måder velbegrunder, mens det er svært at forstå, hvorfor hjørnet over toiletterne skal løftes. Huset vil desuden ligge mere roligt i landskabet, hvis overkanten af den nordvendte facade gøres vandret.

Af beskrivelsen fremgår tilsyneladende, at parkeringspladsen ønskes afgrænset med et plantebælte mod nord. Dette vil sløre den landskabelige oplevelse og kan ikke anbefales.

Med disse bemærkninger anbefales det fine projekt til videre bearbejdning...”

Dalby Menighedsråd kommenterede udtalelserne fra den kongelige bygningsinspektør og landskabsarkitekten i et brev af 2. december 2015 til Haderslev Stift.

Menighedsrådet har anført i brevet blandt andet, at den projekterende arkitekt og menighedsrådet finder, at de skrå vinduer i øst- og sydfacaden skal bibeholdes i det endelige projekt, fordi der mistes for meget af udsynet til kirken inde fra salene, såfremt vinduerne udføres med lige oversider, selvom det giver bygningen et roligere udtryk. Vinduernes skrå overkant passer bedre til bygningen som helhed end en vandret overkant.

Menighedsrådet har endvidere anført i brevet blandt andet, at visualiseringen er tilrettet, så den er retvisende og svarer til situationsplanen, at plantebæltet langs parkeringspladsen skyldes en fejl i

materialet, og at arkitektens sigte er, at sognehuset skal ligge som en smuk skulptur i landskabet, hvor taget skal indgå som et særligt og overraskende element, idet det traditionelle saddeltag er blevet udfordret med en kip, der spænder diagonalt, og hvor tagfoden ligger i forskellige niveauer.

Den kongelige bygningsinspektør bemærker i et brev af 14. december 2015 til Haderslev Stift, at han tager menighedsrådets indstilling til projektet til efterretning.

Landskabsarkitekten bemærker i et brev af 31. januar 2016 til Haderslev Stift blandt andet, at han fastholder sin vurdering af de løftede hjørners betydning for den visuelle opfattelse af sognehuset, men han anbefaler, at projektet godkendes i den form, som arkitekten og menighedsrådet ønsker.

Projektet og placeringen af sognehuset er blevet behandlet af Plan – og Boligudvalget i Kolding Kommune, der i brev af 22. juni 2016 meddeler Dalby Menighedsråd, at udvalget på sit møde den 13. juni 2016 har besluttet at godkende placeringen af sognehuset på arealet vest for parkeringspladsen nord kirken, fordi udvalget har vurderet, at

”bebyggelsen vil kunne falde hensigtsmæssigt ind i det samlede landskabsbillede – særligt i forbindelse med en planlagt udvidelse af kirkegården mod vest.

I det omfang Fredningsnævnet er indstillet på at give dispensation fra de omliggende fredningslinjer, vil Kolding Kommune se positivt på en realisering af projektet på baggrund af en landzonetilladelse med efterfølgende byggetilladelse...”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har i høringsbrev af 6. september 2016 sendt projektet til Dalby sogns menighedsråd v/ formanden Elly Pedersen, Kolding Provsti v/provst Grete Wigh-Poulsen, Haderslev Stift, Kolding Kommune, Teknisk Forvaltning, Kolding Kommune, att.: arkitekt Lene Ohlmann, Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning, København, Danmarks Naturfredningsforening, 2100 København Ø, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV Friluftsrådet c/o Lone Høgholt, Dansk Ornitologisk Forening og DOF Kolding med høringsfrist til den 21. september 2016.

Der er ikke ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod projektet.

Haderslev Stift har i brev af 12. september 2016 meddelt, at stiftet ikke har nogen bemærkninger til projektet.

Styrelsen for Vand – og Naturforvaltning har i en mail, nodtaget den 28. september 2016, at fredningsnævnet skal være opmærksom på, at ansøgningen eventuelt kan være en videregående afvigelse i forhold til fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 5.

Styrelsen anfører endvidere:

”Større byggerier af menighedshuse, sognegårde mv. er, uanset behovet for nærhed til kirken, blevet anset som stridende mod fredningens formål og dermed uden for fredningsmyndighedernes dispensationskompetence, jf. § 50, stk. 1. Eventuel gennemførelse af byggeriet vil således forudsætte en ophævelse eller ændring af fredningen. Det beror på en konkret vurdering, om et byggeri i ovennævnte forstand og i relation til fredningens formål må anses som ”større”. Efter Naturklagenævnets praksis vil

byggeri på mere end et par hundrede m² - afhængig af den nærmere beliggenhed og udformning – normalt blive anset som større.

Ifølge den fremsendte ansøgning har byggeriet et bruttoareal på 412 m².

Svana kan bl. a. henvise til fredningsnævnets afgørelse i sagen om et sognehus ved Ødsted i Vejle Kommune ... hvor en lignende problemstilling blev behandlet”.

Fredningsnævnets afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen af Dalby Kirkes omgivelser at sikre og bevare indsigten til og udsigten fra kirken.

Fredningsdeklarationen indeholder derfor forbud mod bebyggelse i fredningsområdet.

Natur- og Miljøklagenævnets praksis om dispensation fra kirkeomgivelsesfredninger er restriktiv. Nævnet har i sin dispensationspraksis anlagt en lempeligere vurdering af byggerier til kirkeformål end byggerier til andre formål. Det er i denne praksis forudsat, at en placering i nærheden af kirken er nødvendig. Selv større byggerier af menighedshuse, sognegårde mv. er - uanset behovet for nærhed til kirken - blevet anset som stridende mod fredningens formål.

Natur- og Miljøklagenævnets praksis viser endvidere, at bygninger, der tillades opført på de fredede arealer omkring kirkerne i det åbne landskab, ikke størrelsesmæssigt må dominere det fredede landskab og dermed forringe indsigten til kirken. Natur- og Miljøklagenævnet har derfor kun undtagelsesvist dispenseret til sognehuse på mere end 300 m².

Det fremgår endelig af Natur – og Miljøklagenævnets praksis, at fredningsnævnet under behandlingen af en dispensations ansøgning skal foretage en kritisk vurdering af den konkrete bygnings placering i det fredede område.

Det fremgår af projektet, at sognegården ud over sale og servicefaciliteter til publikum tillige skal indrettes med kontorer til kirkens præster og kirkebogsførere, så de kirkelige funktioner og aktiviteter samles i huset og kan udføres i forbindelse med kirken og med kirken som udgangspunkt, i modsætning til tidligere, hvor den lokale kirkelige administration blev udført i præstegården. Der opnås hermed en adskillelse mellem præsternes arbejde og privatliv.

Bygningen er en moderne bygning, der til trods for sin størrelse ikke dominerer landskabet og indpasser sig i kirkelandskabet i et ret enestående samspil med kirken.

På denne baggrund kan fredningsnævnet tiltræde, at sognehuset opføres med et areal på 414 m² og med den arkitektoniske udformning, tegningerne viser.

Dalby Kirke ligger åbent i landskabet, og kirken er mod øst og syd omkranset af en vej.

Sognehuset placering i forhold til kirken er vist på den visualisering, der er vedhæftet denne afgørelse.

Det fremgår af sagens bilag, at sognehusets placering er blevet vurderet under projekteringen af bygningen.

Hvis sognehuset opføres øst eller syd for kirken, vil indsigten til og udsigten fra kirken over det åbne landskab blive forringet.

Hvis sognehuset opføres - som projekteret - på arealet nordvest for kirken, vil sognehuset ikke påvirke indsigten til kirken, set fra landevejen nord, øst, syd og vest for kirken. Placeringen på arealet nordvest for kirken vil kun i beskedent omfang begrænse indsigten set fra nord, nordvest og vest, fordi en del af kirkegården er nord og nordvest for kirken, og fordi kirkediget og træerne langs kirkediget mod nord og nordvest vil dæmpe den visuelle opfattelse af sognehuset set i forhold til kirken. Da en alternativ og mere optimal placering af sognehuset i det kirkenære landskab ikke kan påvises, kan fredningsnævnet tiltræde, at sognehuset opføres på arealet nordvest for kirkegården og vest for parkeringspladsen nord for kirken.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Dalby Menighedsråd dispensation til at opføre sognehuset på de vilkår, der er anført under afsnittet "Vilkår for dispensationen".

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

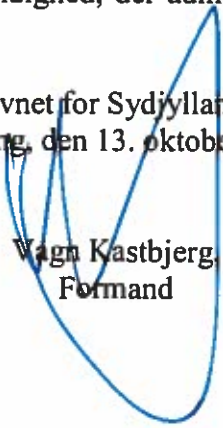
Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, nordlig del
Kolding, den 13. oktober 2016

Vagn Kastbjerg,
Formand

Denne afgørelse med bilag er sendt til:

Dalby sogns menighedsråd v/ formanden Elly Pedersen – 7941@sogn.dk – ellysmail@stofanet.dk

Kolding Provsti v/provst Grete Wigh-Poulsen – gwp@km.dk

Haderslev Stift – kmhad@km.dk

Kolding Kommune, Teknisk Forvaltning – kommunen@kolding.dk

Kolding Kommune, att.: arkitekt Lene Ohlmann – leoh@kolding.dk

Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning, København – svana@svana.dk

Biolog Søren Hansen – sofha@svana.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø - dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v Chr. Gøttig – cg-biler@worldonline.dk

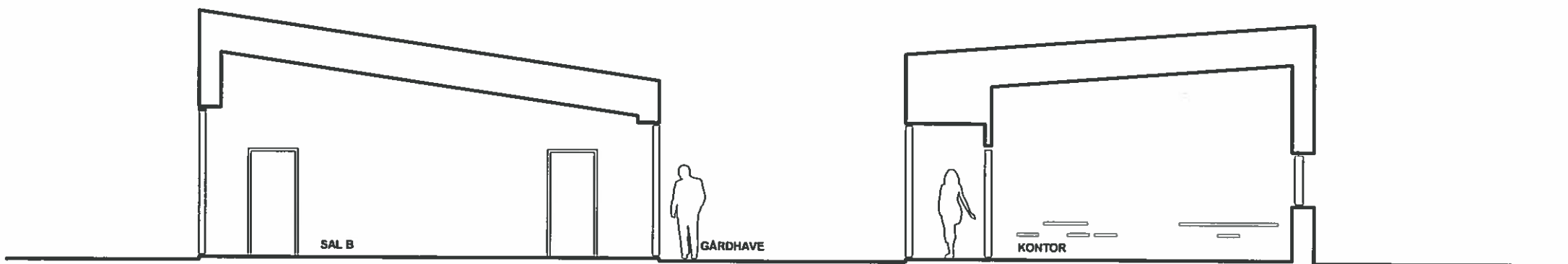
Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV – fr@friluftsradet.dk

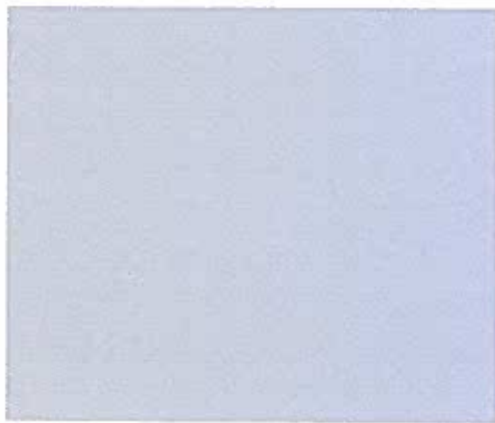
Friluftsrådet c/o Lone Høgholt – trekantsomraadet@friluftsradet.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – natur@dof.dk

DOF Kolding – kolding@dof.dk

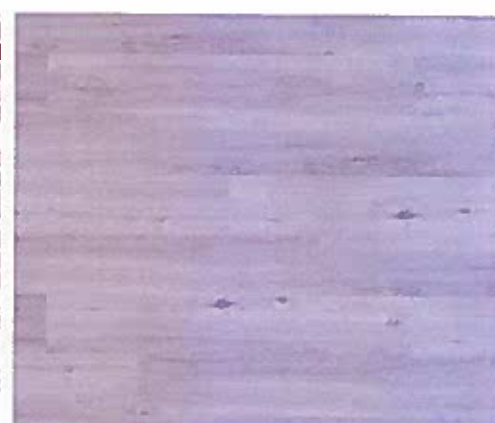

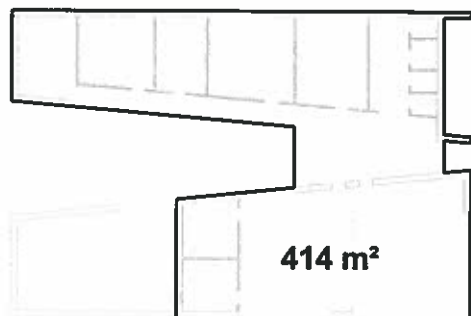
ZINK ELLER LIGNENDE

MURSTEN

TRÆ

BRUTTOAREALER

AREAL	414r
-------	------

NETTOAREALER

DEPOT / AV	13 i
DEPOT / TEKNIK	14 i
KONTOR	31 i
KOPI/DEPOT	17 i
KØKKEN	28 i
PRÆST	21 i
PRÆST	23 i
SAL A	70 i
SAL B	62 i
TOILETTER / RENGØRING	28 i
I ALT	307 i

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL
Kolding Åpark 11, 6000 Kolding - mail: syddjylland@fredningsnaevn.dk

Fredningsnævnets sagsnummer: FN-SJN-29-2018: Ansøgning fra Dalby sogns menighedsråd om dispensation til at opføre et sognehus på arealet nordvest for Dalby Kirke.

Fredningsregisteret: Reg. nr. 01969.10 - Dalby Kirke.

Ansøgningen

Fredningsnævnet meddelte den 13. oktober 2016 Dalby sogn dispensation til at opføre et sognehus på arealet nordvest for Dalby kirke. Projektet blev opgivet.

Menighedsrådet har herefter udarbejdet et revideret projekt, som fredningsnævnet har modtaget med brev, dateret den 8. september 2018. Ifølge det reviderede projekt skal menighedshuset fortsat opføres på det samme byggeflet, som det oprindeligt projekterede sognehus - den del af ejendommen matr. nr. 1 p Dalby by, Dalby, der ligger nordvest for Dalby kirke.

Retsgrundlaget

Ejendommen matr. nr. 1 p Dalby by, Dalby, er fredet ved en deklaration, som ejendommens daværende ejer, proprietær Erik Juhl, "Dalbygård", Dalby, underskrev den 20. november 1952 med det formål "at bidrage til at værne om Dalby Kirkes frie beliggenhed".

Det areal, fredningsdeklarationen vedrører, udgør

"En bræmme på 200 m fra og parallel med kirkegårdens nordlige og vestlige dige, således som dette nu er beliggende, og en bræmme på 40 meter fra og langs kirkegårdens nuværende østlige dige.

Fredningen har følgende omfang:

Arealerne må ikke bebygges. Der må ikke anbringes transformatorstationer, telefon- eller telegrafmaster, skure, udsalgsboder, vogne til beboelse eller lignende skønheds-forstyrrende genstande.

..."

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til projektets gennemførelse.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnets afgørelse:

Denne afgørelse er truffet af fredningsnævnets formand i medfør af forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Dalby sogn dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at gennemføre det reviderede projekt til sognehuset.

Vilkår for dispensationen:

Dalby sogn skal overholde disse vilkår for dispensationen:

1. Sognehuset skal opføres i overensstemmelse med de skitser, der er vedhæftet denne afgørelse.
2. Overskydende jord fra byggefeltet skal deponeres uden for det fredede område.
3. Glaspartierne i sognehuset skal udføres i ikke-reflekterende glas.
4. Menighedsrådet skal, inden anlægsarbejdet påbegyndes, kontakte Museum Sønderjylland for at indgå aftale om arkæologiske arbejder i forbindelse med projektet.
5. De endelige tegninger til sognehuset skal forelægges fredningsnævnet til godkendelse, inden byggeriet påbegyndes.
6. Dalby Sogn skal udarbejde en helhedsplan for beplantning af arealerne omkring sognehuset og arealet mellem sognehuset og kirkegården samt for belysningen af parkeringsarealet og gangarealerne mellem kirken og sognehuset.

Hvis disse vilkår ikke overholdes, falder dispensationen bort.

Sagens baggrund

Dalby Menighedsråd skriver i den fornyede ansøgning blandt andet:

”...

Dalby Menighedsråd ansøger hermed om en ny dispensation til opførelse af sognehus ved Dalby Kirke... Sognehuset ønskes fortsat placeret vest for kirken nordvendte plads.

...

Desværre resulterede den detaljerede projektering af daværende tegninger i et for beko-
steligt projekt. Derfor har Menighedsrådet iværksat udformning af nye skitser og pro-
jekt for sognehuset. Der ansøges således om dispensation for opførelse på samme pla-
cering, men af et sognehus med ny udformning.

Menighedsrådet ønsker med det nye sognehus fortsat at imødekomme den stigende be-
folkningstilvækst i sognet (fra 2.464 personer i 2007 til 3.353 i 2018 og forventet 4.333
i 2029 ifølge Kolding Kommunes befolkningsprognose) – og det samtidige øgede pres
på de nuværende faciliteter ved præsteboligen Gl. Tved 23A. Presset opleves både i
begrænsninger i antallet af deltagere ved arrangementer samt som trafikale, når op mod
150 deltagere bevæger sig de 3 km fra kirken til præstegården.

Med de nye skitser og den ønskede placering ved kirken vil det sikres at:

- der skabes en både visuel og geografisk tæt relation mellem kirke og sognehus,
- kirken fortsat kan ses fra alle boliger og veje til/fra kirken,
- udsynet fra kirken bevares,
- der er gode tilkørselsforhold samt parkeringsmuligheder via eksisterende parkeringsareal ved kirken.

Vedlagte skitser og illustrationer (bilag a) er udført af arkitekt Jens Felthaus i samarbejde med vores totalrådgiver Rådgivende Ingeniør Peter Secher. Det nye projektoplæg ændrer på sognehusets form og indretning sammenlignet med de tidligere godkendte skitser. Men vi oplever, at huset fortsat har et smukt udtryk og passer flot ind i kirkens miljø og omgivelser.

Samtidig er det vores klare forventning, at det vedlagte budget (bilag b) for projektet er realistisk. Dette nye projektoplæg bygger på vores erfaringer og arbejde med tidligere skitser. Derfor forventer vores totalrådgiver ikke udsving i dette budgetudkast, ligesom der er taget langsigtede energimæssige hensyn og nye lovkrav er indregnet. Disse hensyn var ikke indregnet i det første projekt – hvorfor dette vidste sig for dyrt i den mere detaljerede projektering.

Det vedlagte nye materiale har været til udtalelse ved Kolding Provstiudvalg (bilag c), Haderslev Stift (bilag d), Kolding Kommune (bilag e), den Kgl. Bygningsinspektør (bilag f), Nationalmuseet (bilag h) samt Kirkegårdskonsulenten (bilag g). Med udtalelsen fra Kolding Kommune forventes det muligt, at den først indhentede landzonetilladelse fortsat kan anvendes, ligesom der med de nye skitser kan bevilliges kommunal byggetilladelse. Udtalelserne fra hhv. den Kgl. Bygningsinspektør, Kirkegårdskonsulenten samt National Museet ligger i tråd med allerede iværksatte diskussioner i menighedsrådet vedr. den videre projektering af materialevalg samt omkringliggende udendørsareal ved kirke og det nye sognehus. Skitser for udenoms områder har tidligere været bekoftet, men måtte kasseres da de tidligere skitser udmøntede sig i et alt for dyrt projekt. Således ønsker menighedsrådet at først fokusere på sognehuset, da vi ikke ønsker at tabe yderligere ressourcer. Myndigheders og eksperters råd tages naturligvis omhyggeligt med i den videre proces.

National Museets henvisning til prøvegravninger foretaget af Museum Sønderjylland er allerede gennemført i forbindelse med projekteringen af de første tegninger (bilag i) og gælder således samme placering, som der for nuværende ønskes dispensation for...”

Den kgl. Bygningsinspektør havde i brev af 18. juni 2018 til Stiftet udtalt blandt andet:

”...

Dalby kirke er opført i begyndelse af 1870’erne efter tegning af arkitekt, kgl. bygningsinspektør L. A. Winstrup.

L.A. Winstrups tegnede flere kirker, som alle er prægede af den historiserende stil, som var karakteristisk for området. Kirkegårdsanlægget er præget af en stram og fast geometri, der gør anlægget ganske markant, hvilket forstærkes af det forhold, at kirken ligger i det åbne land i et relativt fladt område.

Da Dalby Kirke ligger i et område der er i udvikling, må vi anbefale, at dette markante forhold opretholdes, således at fremtidig boligbebyggelse mv. ikke kommer nærmere kirken end det allerede er sket, og at kirken får lov at ligge i det åbne land – kun omkranset af en række høje træer.

En stor del af et sognehus' funktion er knyttet til kirkelige handlinger, og det er derfor væsentligt, at et sognehus ligger nær ved selve kirken, dog skal det tydeligt være underordnet i forhold til selve kirken.

Placeringen nordvest for kirken har været drøftet ved en konsulentrunde, og forekommer rigtig. Den bør dog også her tiltrække sig så lidt opmærksomhed som muligt.

Vi kan anbefale de foreliggende skitser, og henstiller at man ved den videre projektering holder sig disse betragtninger for øje, således at der ved materialevalg, højder og detaljering tilstræbes at bygningen kommer til at fremtræde underordnet i det samlede anlæg.

Nationalmuseet har i det brev, dateret, den 26. juni 2018, som menighedsrådet henviser til, anført blandt andet:

”...

Nationalmuseet er anmodet om en udtalelse vedr. det indsendte projektoplæg til et nyt sognehus nordvest for kirken, lagt i vestlig forlængelse af dennes parkeringsplads. Denne placering har tidligere været drøftet bl.a. på en konsulentrunde med Haderslev Stift, og der er foregået en løbende afstemning af kirkens planer med Kolding Kommune.

Dalby Sogn hører til ”De store Gårdes Land” i de otte rige sogne sydøst for Kolding, som efter krigen 1864 kom under Kongeriget.

Dalby Kirke går på trods af sit nuværende udseende, der skyldes en omfattende nybygning i 1872-73, tilbage til middelalderen. I underdelen af dens tårn indgår store dele af et sengotisk tårn, så den forsvundne middelalderkirke har ligget samme sted som den nuværende. Spørgsmålet er så, om kirkegårdens nuværende afgræsning er den oprindelige, eller der måske kan være sket ændringer også med den, f.eks. nord for kirkegårdens nuværende afgræsning.

Det skitserede byggeri vil kræve jordarbejder såvel på selve byggestedet som i form af diverse ledningsføringer. Nationalmuseet skal under alle omstændigheder anbefale, at det lokale arkæologiske museum, dvs. Museum Sønderjylland, inddrages i tide med henblik på prøvegravninger og mulige udgravninger.

Disse vil skulle bekostes af bygherren, dvs. menighedsrådet. Herfra er Museum Sønderjylland underrettet på adressen: planer@museum-sonderjylland.dk

Nationalmuseet skal desuden anbefale, at det klargøres, om der påhviler kirken nogen form for omgivelsesfredninger, samt indstille til overvejelse, at man i forbindelse med det nye sognehus får etableret en samlet plan for kirkens omgivelser, jf. kongelig bygningsinspektørs udtalelse. Nationalmuseet skal anbefale, at man i samme omgang får inddraget en landskabsarkitekt/kirkegårdskonsulent, som kan bistå med planlægningen af såvel den eksisterende parkeringsplads som af omgivelserne ved det nye sognehus. Som illustration af dette, set fra Dalbyvej, tydeligt viser, vil det nye hus ellers ligge øde og forladt på marken og uden nogen tilkendegivet sammenhæng med kirken.

Nationalmuseet skal med disse ovennævnte anbefalinger og bemærkninger indstille, at menighedsrådet på grundlag af det tilsendte projektoplæg gives tilladelse til videre projektering og med henblik på et endeligt projekt til indsendelse...”

Kirkegårdskonsulenten skriver i sin udtalelse, der er dateret den 20. august 2018, blandt andet:

”...

Dalby kirke og kirkegård ligger som et stramt og præcist anlæg – meget smukt og markant i det åbne flade landskab. Dette træk bør bevares og beskyttes, både nord og vest for kirken, hvor arealerne er fredet og mod syd og øst hvor arealerne er udpeget som kirkens fjernomgivelser.

Alene sognehusets stærke tilknytning til kirken og de kirkelige handlinger, retfærdiggøre at bygge i dette område.

Den viste placering underordner sig kirken og forholder sig til anlæggets orientering – jeg kan derfor anbefale placeringen.

Det er vigtigt at det nye sognehus både i forhold til placering, volumen og materialer underordner sig kirken og planlægges så bygningen bliver en fin tilføjelse til det samlede anlæg. Jeg vil derfor anbefale at der i det videre arbejde er fokus på bygningens højde. Det bør overvejes om man rummeligt får nok ud af den høje loftshøjde i salen og om placeringen af teknikrummet på 1. sal er optimalt i forhold til oplevelsen af bygningens volumen.

I det videre arbejde bør også beplantningen omkring det nye sognehus overvejes, ligesom der bør afsættes midler til dette...”

Fredningsnævnet anmodede i brev af 22. oktober 2018 Dalby menighedsråd om supplerende oplysninger.

Fredningsnævnet anførte i brevet blandt andet:

”...

Fredningsnævnet har modtaget en ansøgning fra Dalby menighedsråd om dispensation til at opføre et sognehus på et areal nordvest for kirken. Ansøgningen er vedhæftet tegninger og blandt andet en udtalelse fra kirkegårdskonsulent Anne Vium Skaarup, Brand.

Kirkegårdskonsulenten skriver i sin udtalelse, der er dateret den 20. august 2018, blandt andet, at hun anbefaler, at ”der i det videre arbejde er fokus på bygningens højde. Det bør overvejes om man rummeligt får nok ud af den høje loftshøjde i salen og om placeringen af teknikrummet på 1. sal er optimalt i forhold til oplevelsen af bygningens volumen...”

Jeg skal anmode menighedsrådet oplyse, om projektet bliver ændret som følge af kirkegårdskonsulentens anbefaling.

Hvis dette er tilfældet, kan fredningsnævnet først behandle ansøgningen, når det endelige projekt foreligger.

Hvis anbefalingen ikke giver anledning til ændring af projektet, skal menighedsrådet sende nævnet målfaste tegninger med præcis angivelse af bygningens ydre dimensioner, herunder om bygningens længde, bredde og højde.

Når fredningsnævnet har modtaget det endelige materiale/oplysningerne om bygningens dimensioner, vil nævne behandle ansøgningen.

Menighedsrådet skal være opmærksom på, at ændringer af projektet, efter at fredningsnævnet har behandlet sagen, kræver at sagen genbehandles...”

Denne henvendelse besvarede Dalby menighedsråd ved brev af 31. oktober 2018, hvori menighedsrådet skriver blandt andet:

”...

- En grundig vurdering af de indkomne udtalelser – herunder Kirkegårdskonsulentens vedr. bygningens højde og volumen, som der specifikt spørges til – har ikke givet Menighedsrådet anledning til at ændre projektet. Begrundelserne herfor er flere:
- Dimensioneringen af sognehuset tager udgangspunkt i det første og oprindelige projektet (der desværre blev for dyrt, som redegjort for i fremsendte ansøgning).
- Dimensioneringen skal sikre både funktionel og visuel tæt relation mellem kirke, eksisterende omgivelser og det nye hus.
- Dette projekt bunder i mere detaljerede og konkrete beregninger på en fornuftig projektøkonomi, som er accepteret af Kolding Provsti.
- Dimensioneringen har ikke ført til yderligere kommentarer fra andre partnere, herunder Kolding Kommune som en af flere vigtige partnere i projektet.

Desuden bygger dimensioneringen på vores rådgiveres faglige kompetencer og anbefalinger, som angivet nedenfor:

- Kommentarer fra Arkitekt Jens Felthaus i samarbejde med Rådgivende Ingeniør Peter Secher:
- Totalhøjden på facaden over mod kirken er i projektet 6,3 meter og den i modsatte side er bygningen 5,0 meter (Det oprindelige projekt fra Tegnestuen Mejeriet havde - efter bearbejdning til hovedprojekt - følgende højder i de to højeste hjørner af tagfladerne: facaden mod kirken: 6,3m og den modsatte side af bygningen: 6,0m). (Vedlagt opdaterede skitser til projektet, som angiver alle de efterspurgte mål).
- Højder og materialer har været drøftet med Kolding Kommune og stadsarkitekten. I deres tilbagemelding godkendes materialevalg og højder.
- For at få så stor transparens mellem de tunge sidebygninger udnyttes rummets rummelighed sammen med det indlagte lysbånd ved bagvæggen. Et forhold kommunens stadsarkitekt var meget glad for.
- Menighedsrådets krav til huset er, at der skal være god komfort og det helt rigtige indeklima i rummene. Det betyder at installationer og føringsveje kræver meget plads. Dette er indarbejdet i det fremlagte projekt, sammen med de ønsker som menighedsrådet har til plads, hvilket har resulteret i at der ikke er plads til et teknikrum på 25-30m² i stueplan. Den valgte løsning er eneste der kan holdes inden for budgetrammen...

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har i høringsbrev, udsendt den 24. februar 2019 anmodet Kolding Kommune, Teknisk Forvaltning, Miljøstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, Dalby Sogns menighedsråd, Kolding Provsti og Haderslev Stift om bemærkninger til det reviderede projekt med høringsfrist den 11. marts 2019.

Haderslev Stift har i et brev af 28. februar 2019 anført blandt andet:

”...

Med henvisning til Fredningsnævnets brev af 24. februar 2019 skal Stiftsøvrigheden over Haderslev Stift oplyse, at projektet ved brev af 21. august 2019 er principgodkendt f.s.v.a. byggeriets placering og udformning.

Stiftsøvrigheden kan tiltræde konsulenternes udtalelser af henholdsvis den 18. og 26. juni samt 20. august 2019 og opfordringen til, at byggeriets højde overvejes, ligesom disponeringen af de omkringliggende arealer nøjere beskrives. Stiftsøvrigheden forventer indsendelse af tilrettet projekt med disse beskrivelser og overvejelser indarbejdet. Endelig godkendelse af projektet vil herefter kunne foretages.

Det er dog Stiftsøvrighedens opfattelse, at skitseprojektet er så detaljeret, at det kan danne grundlag for Fredningsnævnets vurdering af en dispensation fra kirkeomgivelsesfredningen...”

Miljøstyrelsen har i sit høringssvar, der er modtaget den 4. marts 2019, henvist til svaret, som styrelsen afgav den 28. september 2016 i forbindelse med Dalby menighedsråds tidligere ansøgning om dispensation til at opføre et sognehus ved Dalby kirke.

I dette høringssvar har styrelsen anført blandt andet, at

”Svana skal henlede Fredningsnævnets opmærksomhed på, at det ansøgte evt. kan være en videregående afvigelse i forhold til fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 5.

Større byggerier af menighedshuse, sognegårde mv. er, uanset behovet for nærhed til kirken, blevet anset som stridende mod fredningens formål og dermed uden for fredningsmyndighedernes dispensationskompetence, jf. § 50, stk. 1. Eventuel gennemførelse af byggeriet vil således forudsætte en ophævelse eller ændring af fredningen. Det beror på en konkret vurdering, om et byggeri i ovennævnte forstand og i relation til fredningens formål må anses som ”større”. Efter Naturklagenævnets praksis vil byggeri på mere end et par hundrede m² - afhængig af den nærmere beliggenhed og udformning – normalt blive anset som større.

Ifølge den fremsendte ansøgning har byggeriet et bruttoareal på 412 m².

Svana kan bl. a. henvise til fredningsnævnets afgørelse i sagen om et sognehus ved Ødsted i Vejle Kommune ... hvor en lignende problemstilling blev behandlet”.

Fredningsnævnets afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen af Dalby Kirkes omgivelser at sikre og bevare indsigten til og udsigten fra kirken.

Fredningsdeklarationen indeholder derfor forbud mod bebyggelse i fredningsområdet.

Natur- og Miljøklagenævnets praksis om dispensation fra kirkeomgivelsesfredninger er restriktiv, men nævnet har i sin dispensationspraksis anlagt en lempeligere vurdering af byggerier til kirkeformål end byggerier til andre formål. Det er i denne praksis forudsat, at en placering i nærheden af kirken er nødvendig. Selv større byggerier af menighedshuse, sognegårde mv. er - uanset behovet for nærhed til kirken - blevet anset som stridende mod fredningens formål.

Natur- og Miljøklagenævnets praksis viser endvidere, at bygninger, der tillades opført på de fredede arealer omkring kirkerne i det åbne landskab, ikke størrelsesmæssigt må dominere det fredede landskab og dermed forringe indsigten til kirken. Natur- og Miljøklagenævnet har derfor kun undtagelsesvist dispenseret til sognehuse på mere end 300 m².

Det fremgår endelig af Natur – og Miljøklagenævnets praksis, at fredningsnævnet under behandlingen af en dispensationsansøgning skal foretage en kritisk vurdering af den konkrete bygnings placering i det fredede område.

Det fremgår af projektet, at sognegården ud over sale og servicefaciliteter til publikum tillige skal indrettes med kontorer til kirkens præster og kirkebogsfører, så de kirkelige funktioner og aktiviteter samles i huset og kan udføres i forbindelse med kirken og med kirken som udgangspunkt, i modsætning til tidligere, hvor den lokale kirkelige administration blev udført i præstegården. Der opnås hermed en adskillelse mellem præsternes arbejde og privatliv.

På denne baggrund kan fredningsnævnet tiltræde, at sognehuset opføres med et areal på 428 m² og med den arkitektoniske udformning, tegningerne viser.

Dalby Kirke ligger åbent i landskabet, og kirken er mod øst og syd omkranset af en landevej.

Sognehusets placering i forhold til kirken er vist på den visualisering, der er vedhæftet denne afgørelse.

Det fremgår af sagens bilag, at sognehusets placering er blevet vurderet under projekteringen af bygningen.

Hvis sognehuset opføres øst eller syd for kirken, vil indsigten til og udsigten fra kirken over det åbne landskab blive forringet.

Hvis sognehuset opføres - som projekteret - på arealet nordvest for kirken, vil sognehuset ikke påvirke indsigten til kirken, set fra landevejen nord, øst, syd og vest for kirken. Placeringen på arealet nordvest for kirken vil kun i beskedent omfang begrænse indsigten set fra nord, nordvest og vest, fordi en del af kirkegården er nord og nordvest for kirken, og fordi kirkediget og træerne langs kirkediget mod nord og nordvest vil dæmpe den visuelle opfattelse af sognehuset set i forhold til kirken.

Da en alternativ og mere optimal placering af sognehuset i det kirkenære landskab ikke kan påvises, og da bygningen trods sin størrelse ikke dominerer, men indpasser sig kirkelandskabet i et ret enestående samspil med kirken, kan fredningsnævnet tiltræde, at sognehuset opføres på arealet nordvest for kirkegården.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Dalby Menighedsråd dispensation til at opføre sognehuset på de vilkår, der er anført under afsnittet ”Vilkår for dispensationen”.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevne-neshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del
Kolding, den 7. juli 2019

Vagn Kastbjerg
formand

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL

sydjyllandnord@fredningsnaevn.dk

fredningsnaevn.dk/fredningsnaevnene/syddjylland-nordlig-del/

c/o Retten i Kolding, Kolding Åpark 11, 6000 Kolding

Den 7. januar 2025

Sagsnr. FN-SJN-52-2024 (Fredningsregisteret, reg.nr. 01969.10)

Afgørelse om dispensation til opsætning af el-ladestander ved Dalby Kirke

Fredningsnævnet har den 31. oktober 2024 fra Haderslev Stift på vegne af Dalby Menighedsråd modtaget en ansøgning om dispensation til opsætning af en el-ladestander på matr.nr. 1p Dalby By, Dalby, beliggende Dalbyvej 69 A, Dalby, 6000 Kolding, der ejes af nævnte menighedsråd.

Fredningsnævnet har efter høring behandlet sagen på skriftligt grundlag uden besigtigelse og truffet afgørelse om at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen fremgår neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand i medfør af forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Sagens baggrund

Arealet er omfattet af fredningsdeklaration af 27. december 1952 (kirkeomgivelsesfredning), der har til formål at sikre indsigten til og udsigten fra Dalby Kirke, og som indeholder en bestemmelse om bl.a., at der på arealet ikke må anbringes transformatorstationer, ledningsmaster m.v., som kan virke skønhedsforstyrrende.

Af ansøgningen fremgår bl.a., at ladestanderen ønskes opført på Dalby Kirkes parkeringsplads uden for kirkegårdsdiget som følge af kravene i ladestanderbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 181 af 5. marts 2020 om forberedelse til og etablering af ladestander i forbindelse med bygninger). Af ansøgningen fremgår desuden, at ladestanderen agtes placeret i grus eller græsplæne på kanten af parkeringsarealet – så vidt ses nærmest på fredningsgrænsen - og ikke vil indebære indgreb i kirkediger, fældning af træer eller fjernelse af anden vegetation.

Med ansøgningen er fremsendt specifikationer på den ønskede ladestander, mærke/model Garo LS4, 22 kW, fritstående AC-ladestander med to udtag, med dimensionerne H 1400 mm, B 375 mm, D 208 mm.

Af ansøgningsmaterialet fremgår følgende foto med ladestanderens ønskede placering indtegnet (rød prik uden sort kryds ved det nordvestlige hjørne af kirkegårdsdiget):

Ladestanderens placering er desuden visualiseret på dette foto (grå-grøn stander midt i fotoet, sognehuset ses til højre):

Fredningsnævnet har fra Google Street View genereret følgende foto, der viser Dalby Kirke til venstre og sognehuset til højre, og kan sammenholdes med ovenstående foto:

Det fremgår af sagen, at Haderslev Stift den 28. november 2023 har godkendt menighedsrådets projekt. Stiftet har desuden anbefalet en dispensation.

Der er ikke i øvrigt modtaget høringssvar.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredning af arealer ved Dalby Kirke betyder, at det ansøgte kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelses-område, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3, kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Arealet er beliggende ca. 6 km fra det nærmeste Natura 2000-område. Herefter, og efter oplysningerne om, at ladestanderen placeres i grus eller græsplæne på kanten af det eksisterende parkeringsareal og om, at placeringen ikke vil indebære indgreb i kirkediger, fældning af træer eller fjernelse af anden vegetation, har fredningsnævnet undtagelsesvist valgt selv at foretage vurderingerne efter lovens § 50, stk. 2 og 3. Fredningsnævnet må under disse omstændigheder således lægge til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og 3.

Fredningsnævnet vurderer efter oplysninger om ladestanderens beskaffenhed og påtænkte placering, at ladestanderen ikke vil forringe indsigten til og udsigten fra kirken og ikke vil virke skønhedsforstyrrende for det fredede areal. Det ansøgte vil derfor ikke være i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet giver derfor **dispensation** således, at lodsejer kan opstille én el-ladestander med de oven for, i afsnittet "Sagens baggrund", nævnte specifikationer og dimensioner og med den beskrevne og visualiserede placering på gruset på den eksisterende p-plads.

Nævnet bemærker, at stiftet ved sin godkendelse, vilkår, pkt. 1, umiddelbart har begrænset ladestanderens effekt til 11 kW.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen, jf. neden for, er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger desuden af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. **Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt.** Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen

- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for at efterkomme en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Henrik Gjørup
formand